

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра криміналістики

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

«Юридична психологія»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – К «Безпека та оборона» (26 «Цивільна безпека»)

Спеціальність – К9 «Правоохоронна діяльність»
(262 «Правоохоронна діяльність»)

Спеціалізація – «Правоохоронна діяльність»

Статус навчальної дисципліни – вибіркова

Рік набору – 2025

Харків – 2025

Силабус навчальної дисципліни «Юридична психологія» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань К «Безпека та оборона» (26 «Цивільна безпека») спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» (262 «Правоохоронна діяльність») спеціалізації «Правоохоронна діяльність» / розробники: В.М. Шевчук, В.Ю. Шепітько, М.В. Костенко, Г.О. Чорний. Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2025. 29 с.

Розробники:

Шевчук Віктор Михайлович, доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри криміналістики,
Шепітько Валерій Юрійович, доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри криміналістики,
Костенко Марина Володимирівна, кандидатка юридичних наук, доцентка,
доцентка кафедри криміналістики,
Чорний Геннадій Олексійович, кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри криміналістики.

Затверджено на засіданні кафедри криміналістики
протокол № 8 від 16 червня 2022 р.

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями)
затверджено на засіданні кафедри криміналістики
(протокол № 7 від 07 червня 2023 р.)

Завідувач кафедри – Шепітько Валерій Юрійович, доктор юридичних наук,
професор

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями)
затверджено на засіданні кафедри криміналістики
(протокол № 15 від 04 червня 2024 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями)
затверджено на засіданні кафедри криміналістики
(протокол № 12 від 18 червня 2025 р.)

Завідувач кафедри – Шевчук Віктор Михайлович, доктор юридичних наук,
професор

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	«Юридична психологія»
Вид навчальної дисципліни	вибіркова
Викладач	Костенко Марина Володимирівна, кандидатка юридичних наук, доцентка, доцентка кафедри криміналістики
Контактний телефон	057-704-93-37
E-mail	m.v.kostenko@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Викладач	Чорний Геннадій Олексійович, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри криміналістики
Контактний телефон	057-704-93-37
E-mail	g.o.cherny@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Викладач	Шепітько Валерій Юрійович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри криміналістики
Контактний телефон	057-704-93-37
E-mail	v.yu.shepitko@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Під час дистанційного навчання проводяться консультації із використанням платформ Moodle, Zoom та ін.

Анотація навчальної дисципліни

Предметом навчальної дисципліни є система знань про закономірності та механізми психіки людини у сфері суспільних відносин, регульованих правом.

Розкривається предмет, система, методи, історія розвитку та сучасний стан юридичної психології. Вивчається особистість, структура її психологічних властивостей, система психічних процесів, емоції та воля. Аналізуються психологічні основи проведення слідчих дій, психологія судового процесу та

судових дій. Розглядається кримінальна психологія, кримінально-виконавча (пенітенціарна) психологія.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни полягає у формуванні цілісного уявлення про психологічні особливості поведінки людини в сфері суспільних відносин, що регулюються правом, та основних умінь по застосуванню методів юридичної психології й структурного підходу до організації слідчої та судової діяльності.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань щодо найбільш ефективних методів і засобів здійснення правозастосовної, правоохоронної та правозахисної діяльності;
- опанування інструментарієм та базовими категоріями юридичної психології;
- визначення актуальних проблем юридичної психології та напрямів сучасних наукових досліджень;
- набуття компетентностей стосовно методів юридичної психології;
- поглиблення знань стосовно особливостей і умов формування правосвідомості, соціально адаптованої та девіантної поведінки особи, психологічних чинників, що впливають на її криміналізацію;
- усвідомлення психологічних особливостей проведення слідчих (розшукових) та негласних слідчих (розшукових) дій;
- усвідомлення структурного підходу до організації слідчої та судової діяльності;
- формування системи знань про психологічні основи попередження злочинів та ресоціалізацію засуджених.

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Історія держави і права України», «Теорія права», «Академічна добочесність», «Конституційне право України», «Правові основи діяльності органів кримінальної юстиції».

Кореквізити: «Трудове право», «Професійна відповідальність правоохоронця», «Адміністративне право», «Цифрові технології у правоохоронній діяльності».

Постреквізити: «Кримінальне право», «Кримінальний процес», «Кримінологія», «Криміналістика», «Інформаційно-аналітичне забезпечення правоохоронної діяльності».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти має демонструвати такі результати навчання:

РН НД-1. Аналізувати природу, предмет юридичної психології, місце у системі наук та історію розвитку.

РН НД-2. Розуміти основні закономірності психіки в системі «людина-право».

РН НД-3. Знати основні теоретичні концепції, поняття, категорії, принципи та класифікації в правовій, судовій, кримінальній та кримінально-виконавчій (пенітенціарній) психології.

РН НД-4. Використовувати спеціальні психологічні методи в професійній діяльності на засадах сучасних психологічних технологій організації збору, обробки та інтерпретації даних щодо особистості.

РН НД-5. Діагностувати типи темпераменту, характеру, акцентуації характеру, психічні процеси та стани в сфері правовідносин.

РН НД-6. Володіти знаннями особливостей професіограм юридичних професій.

РН НД-7. Володіти навичками застосування психологічних знань у

конструктивній, пізнавальній, комунікативній, посвідчувальній та соціальній діяльності юриста.

РН НД-8. Бути здатним організовувати міжособистісні контакти як в умовах безконфліктного спілкування, так і за наявності ситуації конфлікту, зокрема, в екстремальних умовах здійснення процесуальної діяльності.

РН НД-9. Вміти проявляти ініціативу і приймати обґрунтовані рішення в проблемних ситуаціях, в тому числі в ситуаціях тактичного ризику, дефіциту часу.

РН НД-10. Знати особливості інтелектуальної, вольової та емоційної сфери особистості злочинця та основні дефекти формування структури його потреб.

РН НД-11. Розв'язувати складні психологічні завдання при проведенні слідчих та судових дій.

РН НД-12. Вміти брати участь в судових засіданнях та інших професійних дискусіях та обговореннях, логічно аргументуючи свою точку зору.

Види навчальних занять та самостійна робота

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Предмет, система, методи, історія розвитку та сучасний стан юридичної психології	Предмет, система, завдання та місце юридичної психології в системі наук	4
2	-	Методи юридичної психології	4
3	Особистість і структура її психологічних властивостей	Поняття та психологічна структура особистості	4
4	-	Темперамент, характер, здібності як психологічні властивості особистості	4
5	Система психічних	Пізнавальні та вольові	6

	процесів. Емоції та воля	процеси	
6	-	Поняття та види емоцій. Психічні емоційні стани	6
7	Психологічний аналіз діяльності людини. Психологія доказування	Поняття та структура діяльності	4
8	-	Психологічна характеристика процесуальної діяльності. Поняття професіограми	6
9	Психологічні основи проведення слідчих дій. Психологія допиту	Закономірності формування показань	4
10	-	Психологічні особливості окремих видів допиту	6
11	Психологія пред'явлення для впізнання. Психологія слідчого експерименту	Психологічні особливості пред'явлення для впізнання	4
12	-	Психологічні основи слідчого експерименту	4
13	Психологія огляду місця події. Психологія обшуку	Психологічні особливості огляду місця події	4
14	-	Психологічні основи обшуку	4
15	Психологія судового процесу та судових дій. Судово-психологічна експертиза	Психологічні основи судової діяльності	4
16	-	Психологія судових дій. Судово-психологічна експертиза	6
17	Кримінальна психологія. Ювенальна психологія	Кримінальна психологія	4
18	-	Ювенальна психологія	4
19	Кримінально-виконавча (пенітенціарна) психологія. Психологія конфлікту	Кримінально-виконавча (пенітенціарна) психологія	4
20	-	Психологія конфлікту	4

Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота здобувачів вищої освіти здійснюється у таких формах:

- підбір та аналітичне дослідження рекомендованої, нової навчальної та наукової літератури, тематичних актів законодавства України та іноземних держав, статистичних даних, емпірики, слідчо-прокурорської та судової практики;

- опрацювання конспектів лекцій;
- робота з інформаційними ресурсами;
- підготовка до практичних занять;
- підготовка до проведення ділової гри, дебатів, дискусій, круглих столів;
- підготовка презентацій за тематикою практичних занять; виконання практичних завдань;
- підготовка індивідуальних робіт (реферат, стаття, тези, есе тощо);
- підготовка тематичних докладів і презентацій, в тому числі на засіданні гуртку з криміналістики;
- участь у конкурсах студентських наукових праць, турнірах;
- підготовка до всіх видів поточних контрольних випробувань (колоквіумів, виконання тестових завдань тощо);
- самотестування;
- підготовка до диференційованого заліку та ін.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Юридична психологія» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань К «Безпека та оборона» (26 «Цивільна безпека») спеціальності К9 «Правоохоронна діяльність» (262 «Правоохоронна діяльність») спеціалізації «Правоохоронна діяльність».

**Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної
дисципліни**

Нормативно-правові акти

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
4. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. № 794-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>
5. Про забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному судочинстві: Закон України від 23.12.1993 р. № 3782-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3782-12#Text>
6. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
7. Про національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 р. № 1698-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1698-18#Text>
8. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
9. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
10. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18.02.1992 р. № 2135-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2135-12#Text>
11. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30.06.1993 р. № 3341-12. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3341-12#Text>
12. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
13. Про службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. № 2229-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>

14. Про судову експертизу: Закон України від 25.02.1994 р. № 4038-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4038-12#Text>

15. Про систему охорони психічного здоров'я в Україні: Закон України від 15.01.2025 р. № 4223-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4223-20#Text>

16. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: Наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, 15 Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>

17. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень в системі Служби безпеки України: Наказ СБУ від 29.05.2015 р. № 371. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0738-15#Text>

18. Про затвердження Інструкції про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень та Науково-методичних рекомендацій з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: Наказ Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 № 1950/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>

19. Про затвердження Порядку проведення судовопсихіатричної експертизи: Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 08.05.2018 р. № 865. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0719-18#Text>

20. Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України: Наказ МВС України від 06.07.2017 № 570, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 27.07.2017 р. за № 918/30786. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>

Основна література

1. Бочелюк В. Й. Юридична психологія: навч. посіб. Київ: Центр учб. літ., 2018. 336 с.
2. Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. / Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2018. Т. 20: Криміналістика, судова експертиза, юридична психологія. 952 с.
3. Кацавець Р. С. Юридична психологія: навч. посіб. 2-ге вид., допов. Київ: Алерта, 2019. 150 с.
4. Коновалова В. О., Шепітько В. Ю. Юридична психологія: посіб. для підгот. до іспиту. Харків: Право, 2019. 192 с.
5. Криміналістика: підручник / [В. М. Шевчук, В. А. Журавель, В. Ю. Шепітько та ін.]; за ред. В. М. Шевчука; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2024. 1008 с.
6. Основи загальної та юридичної психології: навч. посібник / Н. Р. Бобечко, І. І. Когутич, В. П. Бойко, І. В. Жолнович; за ред. В. Т. Нора. Київ : Ін Юре, 2014. 280 с.
7. Психологія судового процесу (психолого-правовий аспект) : науково-практичний посібник / М. М. Ясинюк вступ, гл. 1 – 21, гл. 23, Д. М. Ясинюк гл. 22; за заг. ред. д.ю.н., професора М. М. Ясинюка. Київ.: Алерта, 2017. 206 с.
8. Розов В. І. Основи психології для правоохоронців. Навчальний посібник. К.: КНТ, 2021. 306 с.
9. Тіщенко В. В., Загородній В. Є., Белік Л. С. Тактико-психологічні засади слідчої та оперативно-розшукової діяльності: навчально-методичний посібник. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 160 с.
10. Шепітько В. Ю., Коновалова В. О. Юридична психологія: підручник. 3-тє вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2019. 288 с.

11. Шепітько В. Ю., Коновалова В. О. Юридична психологія: підручник; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 4-те вид., перероб. і допов. Харків: Право, 2025. 280 с.

12. Юридична психологія // Навчальний контент (конспект або розширений план лекцій) для денної/заочної форми навчання. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2019. 174 с.

13. Юридична психологія: навчально-методичний посібник / Г. В. Мухіна ; за заг. ред. В. М. Бесчастного. Київ: ВД «Дакор», 2019. 236 с.

14. Юридична психологія: підручник / за заг. редакцією О. М. Бандурки; Харк. нац. ун-т внутр. справ. Харків: Майдан, 2018. 684 с.

15. Юридична психологія: практикум / Г. В. Мухіна. Київ: ВД «Дакор», 2021. 244 с.

Додаткова література

1. Бишевец О. В. Тактико-психологічне забезпечення проведення окремих слідчих (розшукових) дій. За ред. Проф. М.А. Погорєцького. К. Алерта., 2015. 140 с.

2. Взаємодія слідчого з іншими органами і підрозділами при розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень: навч. посіб. / С. Є. Абламський та ін. 2-ге вид., доп. і перероб. Харків: Панов А. М., 2019. 207 с.

3. Видра О. Г. Вікова та педагогічна психологія. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 112 с.

4. Гетьман Т. О., Кричківська Т. Д. Проблеми вікової психології: хрестоматія. К.: КНТ, 2021. 469 с.

5. Дубровинський Г. Р. Психологічне забезпечення діяльності силових структур України : навч. посіб. / Г. Р. Дубровинський ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ: ВПЦ 'Київ. ун-т', 2019. 352 с.
URL: https://dndi.mvs.gov.ua/files/pdf/metodychni_rekomendacii2019.pdf?

fbclid=IwAR3-gYpwkIBlTHjlqQ9Uypn5ADHi0QlXb4agWJy0t6NsOoCF77RjVMoziziFI

6. Засекіна Л. В., Пастрик Т. В. Основи психології та міжособове спілкування (навчальний посібник). К.: ВСВ «Медицина», 2018. 216 с.

7. Ільїна Н. М., Мисник С. О. Загальна психологія: теорія та практикум: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2017. 352 с.

8. Інноваційні методи та цифрові технології в криміналістиці та судовій експертизі: монографія / [В. Ю. Шепітько, Г. К. Авдєєва, В. М. Шевчук та ін.]; за заг. ред. В. Ю. Шепітька; Нац. акад. прав. наук України, НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса. Харків: Право, 2024. 208 с.

9. Кацавець Р. С. Правова психологія. Навчальний посібник. К.: Алерта, 2021. 120 с.

10. Кацавець Р. С. Психологія особистості. Навчальний посібник. К.: Алерта, 2021. 134 с.

11. Кацавець Р. С. Судова психологія: Навчальний посібник. К.: Алерта, 2016. 117 с.

12. Кримінально-виконавча психологія: підручник / за заг. ред. В. Й. Бочелюка, Т. А. Денисової, О. М. Тогочинського. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 630 с.

13. Кудерміна О. І. Психологія особи як суб'єкта правоохоронної діяльності: монографія. Чернівці: Наші книги, 2012. 415 с.

14. Лазарєв А. П. Слідчі (розшукові) дії у кримінальному провадженні: теорія та механізм реалізація: монографія. Харків: Право, 2019. 210 с.

15. Малкова Т. М. Візуальна психодіагностика. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2018. 132 с.

16. Методики психологічної діагностики індивідуально-психологічних особливостей працівників Національної поліції України [Електронний ресурс] : метод. рекомендації / В. О. Криволапчук [та ін.] ; ДНДІ МВС України. Електрон. текстові дані. Київ, 2019. 78 с. URL:

https://dndi.mvs.gov.ua/files/pdf/metodychni_rekomendacii2019.pdf?fbclid=IwAR3-gYpwkIBlTHjlqQ9Uypn5ADHi0QlXb4agWJy0t6NsOoCF77RjVMozifi

17. Морозова Т., Шевчук В., Колеснікова І. Актуальні питання сучасної поліграфології : зб. матеріалів ІХ наук.-практ. конф. Всеукр. асоц. поліграфологів, м. Київ, 21–22 листоп. 2025 р. / [редкол.: Т. Морозова, В. Шевчук, І. Колеснікова] ; Всеукр. асоц. поліграфологів. Харків : Право, 2025. 152 с. <https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/handle/123456789/20763>

18. Мухіна Г. В. Юридична психологія. Навчально-методичний посібник. К.: ВД «Дакор», 2019. 236 с.

19. Настільна книга слідчого / дізнавача. Процесуальні дії у досудовому розслідуванні. Основні процесуальні документи. / Д.В. Журавльов та ін. Київ: ЦУЛ, 2021. 432 с.

20. Науково-технічне забезпечення слідчої діяльності в умовах змагального кримінального провадження: монографія / В. Ю. Шепітько, В. О. Коновалова, В. М. Шевчук та ін.; за ред. В. Ю. Шепітька; Нац. акад. прав. наук України, НДІ вивч. проблем злочинності ім. акад. В. В. Сташиса. Харків : Право, 2021. 248 с. URL: https://ivpz.kh.ua/wpcontent/uploads/2023/08/96_2021.pdf

21. Плетенець В. М. Теоретичні та праксеологічні засади подолання протидії досудовому розслідуванню : монографія. Одеса : Гельветика, 2020. 424 с.

22. Поліщук С. А. Методичний довідник з психодіагностики : навчально-методичний посібник. Суми: Університетська книга, 2019. 442 с.

23. Правнича наука та законодавство України: європейський вектор розвитку в умовах воєнного стану: монографія / редкол.: В. А. Журавель (співголова), Н. С. Кузнецова (співголова), О. М. Бандурка та ін. ; Нац. акад. прав. наук України. Харків: Право, 2023. 902 с.

24. Проведення психофізіологічного дослідження з використанням поліграфу: нормативно-правове забезпечення застосування поліграфа та

психофізіологічних досліджень; організація та проведення психофізіологічного дослідження 18 персоналу МОУ та ЗСУ; психофізіологічні дослідження із застосуванням поліграфа при здійсненні службових розслідувань стосовно військовослужбовців / Під заг. ред. М.М. Клименко. Київ. ВД «Професіонал», 2023. 476 с. URL: <https://jurkniga.ua/contents/provedennya-psikhofiziologichnogodoslidzhennya-z-vikoristannyam-poligrafu.pdf>

25. Сучасний досвід використання поліграфа у сфері національної безпеки і оборони України в умовах воєнних загроз : зб. матеріалів панел. дискусії : IX Харків. міжнар. юрид. форум, м. Харків, 26 верес. 2025 р. / [редкол.: А. Гетьман, В. Журавель, В. Шевчук та ін.] ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. криміналістики ; Нац. акад. прав. наук України ; Всеукр. асоц. поліграфологів [та ін.]. Харків : Право, 2025. 170 с. <https://dspace.nlu.edu.ua/jspui/handle/123456789/20575>

26. Черновський О. К. Теоретичні засади та прикладні аспекти сучасної судової психології: монографія / наук. ред. В. Я. Мар-чак. Чернівці: Технодрук, 2014. 351 с.

27. Developments of criminalistics theory and future of forensic expertology: liber amicorum profesoriui Egidijui Vidmantui Kurapkai. Collective monograpfy / Malewski H., Matulienė S., Shepitko V., Shepitko M., Shevchuk V. and others. Vilnius, Lithuanian association of criminalists, Mykolas Romeris University, 2022. 608 p. URL: [https://repository.mruni.eu/bitstream/handle/007/18633/Kriminalistik a 2022-2-154-170.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://repository.mruni.eu/bitstream/handle/007/18633/Kriminalistik%202022-2-154-170.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

28. Transformation of the legal system and human rights protection under the influence of martial law: collective monograph. Ed. by V.M. Stratonov. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2024. 462 p. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/495>

29. Shevchuk, V., Zhuravel, V., Yevdokimenko, S., Yevdokimenko, S., Myshkov, Y. Forensic Examination and Criminalistics in Investigating War Crimes:

European and Ukrainian Experiences. *Jurnal Media Hukum*, 2025, 32(1), 59-77.
DOI: <https://doi.org/10.18196/jmh.v32i1.25056>

30. Shevchuk, V., Morozova T., Chornyi, H., Nehrebetskyi V., and Slobodeniuk, I. Artificial Intelligence in Criminal Proceedings: Criminalistics, Criminal Procedure and Psychology Issues. *International Annals of Criminology*, 2025. Pp. 1-19. DOI: <https://doi.org/10.1017/cri.2025.10090>

Інтернет-ресурси

Сайт Ради Європи. URL: <https://www.coe.int/uk/web/kyiv>

Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції». URL: <https://hcj.gov.ua/page/proyekt-yes-pidtrymka-reform-u-sferiyustyciyi-v-ukrayini-pravo-justice-iii>

Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua>

Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>

Офіційний веб-портал Верховного Суду. URL: https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/

Офіційний веб-портал Конституційного Суду України. URL: <https://ccu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Міністерства внутрішніх справ України. URL: <https://mvs.gov.ua/uk/>

Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Офісу Генерального прокурора. URL: <https://www.gp.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Національної поліції України. URL: <https://www.npu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Державного бюро розслідувань. URL: <https://dbr.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Служби безпеки України. URL: <https://ssu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Національного антикорупційного бюро України. URL: <https://nabu.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Державної податкової служби. URL: <https://tax.gov.ua/>

Офіційний веб-портал Бюро економічної безпеки України. URL: <https://esbu.gov.ua>

Вища рада правосуддя. URL: <https://hcj.gov.ua/>

Реєстр атестованих судових експертів. URL: <https://rase.minjust.gov.ua>

Реєстр методик проведення судових експертиз. URL: <https://rmpse.minjust.gov.ua>

Державний науково-дослідний експертнокриміналістичний центр МВС України. URL: <https://dndekс.mvs.gov.ua/>

Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/>

Національний науковий центр «Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М.С. Бокариуса». URL: <https://nncise.org.ua/>

Харківський науково-дослідний експертно-криміналістичний центр МВС України. URL: <https://kharkivndekс.mvs.gov.ua/>

Електронний репозитарій ДВНЗ Ужгородського національного університету. URL: <http://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>

Наукова бібліотека Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого. URL: <http://library.nlu.edu.ua/>

Конгрес криміналістів. URL: <https://crimcongress.com/ua/>

Стандартизований навчально-методичний комплекс (бібліотека НУЮАУ). URL: <http://library.nulau.edu.ua/>

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри криміналістики. URL: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=79:kafedra-kriminalistiki&Itemid=151

HEIK

Навчальний електронний інформаційний комплекс «Юридична психологія». URL: <https://neik.nlu.edu.ua/moodle/course/view.php?id=424>

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції та практичні заняття; систематично й активно працювати на них: брати участь в обговоренні дискусійних питань, використовувати наявні офіційні джерела та доктринальні напрацювання задля продуктивної полеміки та формування власної позиції щодо проблемних питань; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні кейсів; якісно виконувати письмові завдання, контрольні роботи тощо. Практичні заняття, пропущені з поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових (науково-практичних) конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язковою вимогою є дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної доброчесності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/01/kodeks_akademichnoi%CC%88_dobrochesnosti-1.pdf).

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекції, цитування актів, судової практики, статистичних звітів тощо). Здобувачі вищої освіти

також мають можливість користуватися ноутбуками, планшетами, телефонами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Юридична психологія» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу навчальної дисципліни *на практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове чи експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, розробка кейсів, захист есе/реферату за ініціативи здобувача й ін. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки здобувача вищої освіти до вивчення поточного матеріалу. У ході практичного заняття здобувач може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 1, 2, 3);

- контроль якості засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквіумів, виконання тестових завдань тощо.

Впродовж семестру здобувачі виконують самостійну роботу, в тому числі, у формі підготовки *індивідуальної роботи*. Максимальна кількість балів за індивідуальну роботу – 10 балів.

Формою *підсумкового контролю* знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є *диференційований залік*. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю й індивідуальної роботи, за якої здобувач може отримати залік, становить 60 балів.

Критерії оцінювання результатів навчання

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів навчальної дисципліни «Юридична психологія» при підсумковому контролі у формі диференційованого заліку:

Поточний контроль		
-------------------	--	--

Модуль № 1		Модуль № 2		Індивідуальна робота здобувачів	Підсумкова оцінка знань (диференційований залік)
п/з	колоквіум	п/з	тестове завдання		
max 28	max 10	max 42	max 10	max 10	max 100

Критерії оцінювання (диференційований залік)

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті	Max 3	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	2	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	1	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Колоквіум	Max 10	Результати опрацювання матеріалу високі, можлива незначна кількість несуттєвих помилок.
	8	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	6	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість несуттєвих помилок.
	4	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість суттєвих помилок.
	2	Прогалини в знаннях, здобувач слабо володіє матеріалом.
	Min 0	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Тестове завдання	Max 10	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з тем, можливі окремі несуттєві недоліки.
	8-9	Результати опрацювання матеріалу високі, але є незначна кількість несуттєвих помилок.
	6-7	Добре засвоєння матеріалу з тем, але є окремі помилки.
	4-5	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	2-3	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	Min 0-1	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.

Оцінка індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти: Наукова доповідь	Max 10	Послідовно, систематизовано, логічно, грамотно, повно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Ґрунтовно вивчена сучасна вітчизняна та зарубіжна наукова література, нормативні джерела, судова практика, практика органів охорони правопорядку, офіційна статистика.
---	--------	--

		Проведено соціологічне дослідження – опитування, анкетування тощо. Наведені посилання на використані джерела. Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота правильно структурована, має вступ (обґрунтування актуальності дослідження, постановка його мети та завдання), повно висвітлено стан наукової розробленості проблеми, наведено узагальнення наукової літератури, законодавства та інших джерел. Окрім викладення матеріалу робота містить власний авторський підхід до вирішення розглядуваної проблеми та висновки. Наукова доповідь ілюструється за допомогою презентації.
	8	Послідовно, систематизовано, логічно, грамотно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Автор використав основні сучасні вітчизняні та зарубіжні наукові літературні джерела, законодавство, релевантну правозастосовну практику. В роботі наведені посилання на використані інформаційні джерела. Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота добре структурована, має обґрунтування актуальності дослідження; висвітлюється загальний стан наукової розробленості проблеми. Окрім викладення матеріалу робота містить аргументовані авторські висновки. Наукова доповідь ілюструється за допомогою презентації.
	6	Послідовно та грамотно викладені результати проведеного наукового дослідження за певною темою. Автор використав незначну кількість сучасних вітчизняних та зарубіжних наукових літературних джерел, законодавство, правозастосовну практику. В роботі наведені посилання на використані джерела. Обрана тема є актуальною як з практичної, так і з теоретичної точок зору. Робота структурована, має обґрунтування актуальності дослідження, висвітлюється стан наукової розробленості проблеми. Окрім викладення матеріалу робота містить окремі авторські висновки.
	4	Робота недостатньо структурована, не має послідовності та логічності викладення матеріалу. Автор використав сучасні вітчизняні джерела. Наявна незначна кількість посилань на судову та / або правозастосовну практику. Представлена робота не повністю відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня, не містить достатнього обсягу, який би дозволив

		усвідомити сутність питання чи проблеми, задля розкриття яких вона виконувалася. Обрана тема є актуальною, але відсутній авторський підхід при дослідженні більшості питань.
	2	Робота недостатньо структурована, не має змістовної логічності у викладенні матеріалу. Автор використав сучасні вітчизняні джерела, але не звернувся до правозастосовної практики. Представлена робота не в повній мірі відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня, виконана неакуратно, не містить достатнього обсягу, який би дозволив усвідомити сутність питання чи проблеми, задля розкриття яких вона виконувалася; відсутні авторські висновки.
	Min 0	Представлена робота не відповідає вимогам, які висуваються до робіт такого рівня; містить ознаки академічної доброчесності.
Реферат	Max 10	Питання плану реферату висвітлені повно. Проаналізовані представлені в навчальній та науковій літературі погляди щодо предмета дослідження; на основі їх порівняльної оцінки висловлене особисте ставлення автора до кожного з них, а також надана власна оцінка запропонованим у літературі пропозиціям стосовно шляхів вирішення таких проблемних питань, які стосуються теми, та (або) висловлені авторські пропозиції. Реферат виконаний самостійно та не містить некоректних запозичень. Реферат ілюструється за допомогою презентації.
	7	Переважає більшість питань плану реферату висвітлена повно та точно. Одне з питань розкрито недостатньо повно або при його висвітленні допущена суттєва помилка. Проаналізовані основні літературні джерела, рекомендовані кафедрою при написанні роботи на відповідну тему. Реферат виконаний самостійно та не містить некоректних запозичень. Реферат ілюструється за допомогою презентації.
	3	Питання плану теми висвітлені поверхово. При написанні реферату використана незначна кількість монографічних та нормативних джерел із числа рекомендованих кафедрою. При розкритті питань плану допущені грубі помилки.

	Min 0	Тема реферату не розкрита або в ній виявлено некоректні запозичення (плагіат).
Анотування прочитаної додаткової літератури з курсу	Max 4	В роботі здійснена анотація обраних за погодженням з викладачем-науковим керівником джерел. Наведено бібліографічний опис анотованого джерела, надана характеристика його змісту, виділена головна ідея, ключові положення. Анотація містить не лише огляд прочитаного матеріалу, а й аналітичну позицію здобувача вищої освіти з приводу отриманої інформації. Здобувач продемонстрував уміння працювати з літературою, аналізувати норми чинного законодавства, використовувати наукові джерела та правозастосовну практику, робити обґрунтовані висновки. Анотація відповідає вимогам, які пред'являються до такого виду робіт. Вказуються причини обрання певної теми, джерел, робіт конкретних авторів, обґрунтовується актуальність теми, наводиться думка здобувача щодо усвідомленого матеріалу та формулюється висновок.
	2	Анотація здійснена поверхнево, містить лише огляд прочитаного матеріалу. Здобувач не продемонстрував уміння працювати з літературою, ґрунтовно аналізувати норми чинного законодавства, використовувати у необхідній кількості наукові джерела та правозастосовну практику, виокремлювати проблеми правозастосування та головну думку. Зроблені висновки не в повній мірі відображають зміст анотованого матеріалу або є помилковими.
	Min 0	Анотація містить лише загальний огляд дослідженого матеріалу. Зроблені висновки не відображають його зміст, є помилковими або містять ознаки академічного плагіату.
Узагальнення правозастосовної практики	Max 10	Здобувач вищої освіти проаналізував 30-50 судових рішень, процесуальних документів тощо, які були узагальнені ним особисто чи отримані з відповідних реєстрів. Узагальнення належним чином оформлено, наведені посилання на джерела інформації, містить вступ, в якому вказується на

		актуальність та мету роботи, змістовну частину, яка структурує процесуальні документи відповідно до правової позиції, та висновки. У висновках зроблено акцент на проблемах правозастосування, наявності розбіжностей у тлумаченні норми та/або у правозастосуванні, недоліках і похибках у діяльності правозастосовних органів, існуванні прогалин у законодавстві, неоднаковості у тлумаченні оцінних понять тощо. Узагальнення ілюструється за допомогою презентації.
	8	Здобувач вищої освіти проаналізував не більше 30 судових рішень, процесуальних документів тощо, які були узагальнені ним особисто чи отримані з відповідних реєстрів. Узагальнення оформлено належним чином, має вступ, змістовну частину та висновки. Втім, змістовна частина містить просте перерахування джерел без виокремлення правової позиції правозастосовника, не систематизовані належним чином проблеми правозастосування або це здійснено неповно чи неточно. У висновках вказано на проблеми правозастосування, наявність розбіжностей у тлумаченні норми та/або у правозастосуванні, недоліки та похибки правозастосовних органів, існування прогалин у законодавстві, неоднаковість у тлумаченні оцінних понять та ін.
	6	Здобувач вищої освіти проаналізував не більше 20 судових рішень, процесуальних документів тощо, які були узагальнені ним особисто чи отримані з відповідних реєстрів. Узагальнення оформлено належним чином, має вступ, змістовну частину та висновки. Втім, змістовна частина складається з простого перерахування джерел без виокремлення правової позиції правозастосовника, належним чином не систематизовані проблеми правозастосування або це здійснено неповно чи неточно. У висновках не визначені проблеми правозастосування, не наведено розбіжностей, які мають місце у правозастосовній практиці.
	4	Здобувач вищої освіти проаналізував не більше 10 судових рішень, процесуальних документів тощо, які були узагальнені ним особисто чи отримані з відповідних реєстрів. Узагальнення оформлено належним чином, має вступ, змістовну частину та висновки. Втім, змістовна частина складається з простого перерахування джерел без виокремлення

		правової позиції правозастосовника, не систематизовані належним чином проблеми правозастосування або це здійснено неповно чи неточно. У висновках не виокремлено проблеми правозастосування, не наведено розбіжностей, які мають місце у правозастосовній практиці, задля чого здійснювалося узагальнення.
	2	Здобувач вищої освіти проаналізував не більше 5 судових рішень, процесуальних документів тощо, які були узагальнені ним особисто чи отримані з відповідних реєстрів. Узагальнення оформлено належним чином, має вступ, змістовну частину та висновки. Втім, змістова частина складається з простого перерахування джерел без виокремлення правової позиції правозастосовника, належним чином не систематизовані проблеми правозастосування або це здійснено неповно чи неточно. У висновках не виокремлено проблеми правозастосування, не наведено розбіжностей, які мають місце у правозастосовній практиці, задля чого здійснювалося узагальнення.
	Min 0	Відсутній аналіз обраних судових рішень або відповідних процесуальних документів, викладено лише зміст зібраних матеріалів. Узагальнення належним чином не оформлене та не структуроване; не наведені посилання на використані джерела інформації.
Есе	Max 6	Есе виконано самостійно, сумлінно та добросовісно. Містить ключову ідею, що розкривається у змісті роботи на конкретних прикладах із судової практики, прецедентах Європейського суду з прав людини, підходах науковців, але з формуванням та наведенням автором власного ставлення до досліджуваного питання.
	4	Есе фрагментарно розкриває ключову ідею, містить методологічні помилки, недостатнє обґрунтування досліджуваного питання.
	2	Есе фрагментарно розкриває ключову ідею, не відповідає стилю есе, не містить авторського висновку щодо розглядуваного питання.

	Min 0	Тема есе не розкрита або в ній виявлено некоректні запозичення (плагіат).
Складання термінологічного словника	3	Здобувач вищої освіти повністю виконав завдання стосовно створення заздалегідь узгодженого переліку термінів, що відображають термінологію галузі (кількох галузей) знань або лексику спеціальної сфери. Складено список термінів, пов'язаних із певною тематикою дисципліни, що вивчається, та надано їх визначення. Підготовлений словник містить не менше 10 термінів. Здобувач спирався при підготовці словника на чинне законодавство, міжнародні нормативні акти, практику Європейського суду з прав людини, Конституційного Суду України та Верховного Суду, а також сучасну вітчизняну та зарубіжну наукову літературу за обраною темою.
Розробка схем, таблиць, діаграм	3	Розроблено схему, таблицю, діаграму на основі комплексного аналізу чинного законодавства, узагальнення правозастосовної практики, опанування літературних джерел з навчальної дисципліни, яку вивчає здобувач вищої освіти. Належна систематизація матеріалу дозволила ґрунтовно проаналізувати взаємозв'язки, відмінності тощо. Цей вид індивідуальної роботи бажано проілюструвати презентацією, що значно підвищує її ілюстративність. Робота виконана акуратно, ретельно, ґрунтовно, самостійно.
Створення презентації	3	За допомогою програми Microsoft PowerPoint або за вибором здобувача іншого зручного програмного забезпечення підготовлено презентацію однієї з тем навчальної дисципліни, що вивчається. Подача матеріалу повинна бути динамічною, цікавою, ілюстративною, з використанням різних видів зображень. Презентація має містити не менше 10 слайдів та повністю розкривати питання.
Створення короткометражного фільму	10	Презентується фільм тривалістю не менш 2-3 хвилин аудіо-відео або відео контенту. Сюжет фільму ґрунтується єдиною метою, містить ідею, яка заздалегідь обговорена з науковим керівником. Фільм виконаний якісно, звук чіткий, є доступним для перегляду.

Написання та опублікування наукової статті	10	Наукова стаття є логічно завершеною, ґрунтовною, в ній досліджено найбільш актуальні проблеми чи певне питання, яке є важливим для поглиблення знань здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни, що ним вивчається. Стаття має науковий стиль викладу. Змістовно їй притаманні точність, зрозумілість, зв'язаність (логічна несуперечливість), цілісність, грамотність, довершеність матеріалу та його високий науковий рівень. Структурні елементи статті відповідають вимогам видання, до якого вона подається. Максимальний бал виставляється за умови опублікування підготовленої статті видавництвом.
Написання та опублікування тез доповіді на конференції	5	Тези виступу на науково-практичній чи науковій конференції відповідають вимогам, які висуваються до такого виду роботи. Вони лаконічно формулюють ключові моменти, що презентують доповідь, з якою здобувач вищої освіти виступив або бажає виступити на конференції. Тези оформлені відповідно до вимог, що висуваються організаторами конференції чи видавництвом. Максимальний бал виставляється за умови їх опублікування.
Диференційований залік Зараховано	100	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах і концепціях навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з навчальної дисципліни й використання отриманих знань у практичній роботі.
	90	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	85	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих помилок. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для

		практичної роботи.
	75	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки й суттєві неузгодженості у відповіді на запитання за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	70	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на запитання за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	60	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на питання на запитання.
Не зараховано	55	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Шкала підсумкового педагогічного контролю (диференційований залік)

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	Зараховано	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з		

	кількома помилками		80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків		70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34